

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

04 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, prin se care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 februarie 2017, declarat în propria cauză penală, de către inculpatul

Dadu Gheorghe XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 11.12.2015 - 10.08.2016;

instanța de apel: 12.09.2016 - 13.02.2017;

instanța de recurs: 12.07.2019 - 04.12.2019.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni din 10 august 2016, Dadu Gheorghe a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal la 7 ani închisoare; în baza art. 179 alin. (2) Cod penal la 2 ani închisoare; în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal la 3 ani închisoare; în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare.

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor lui Dadu Gheorghe i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de 8 ani închisoare.

În temeiul art. 85 Cod penal la pedeapsa aplicată s-a adăugat parțial partea neexecutată a pedepsei stabilite prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2016 în baza art. 27, 145 alin. (1) Cod penal de 10 ani închisoare, și i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 11 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Prin aceeași sentință au fost condamnați inculpații Boianjiu Alexandru, Ciobanu Octavian, Ciobanu Ion, în privința cărora hotărârea cu recurs nu se contestă.

Acțiunile civile înaintate de către părțile vătămate Mănăstirii Tatiana, Enachi Alexandru, Railean Grigore, Hismatulina Valentina au fost admise în principiu,

urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța în procedură civilă.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că în perioada de timp cuprinsă între data de 26 iulie 2015 și 31 iulie 2015, Dadu Gheorghe împreună și prin înțelegere prealabilă cu Ciobanu Octavian și minorul XXXXX având scopul sustragerii bunurilor altei persoane, intenționat, prin forțarea geamului au pătruns în casa lui Rusu Sergiu, din XXXXX, de care are grijă Enachi Alexandru, de unde au sustras bunuri, și de la locul comiterii infracțiunii s-au ascuns, cauzând, astfel părții vătămate Enachi Alexandru un prejudiciu material în mărime de 18 106 lei.

În perioada de timp cuprinsă între data de 29 iunie 2015 și 31 iulie 2015, Dadu Gheorghe împreună și prin înțelegere prealabilă cu Ciobanu Octavian având scopul sustragerii bunurilor altei persoane, intenționat, prin forțarea gratiilor de la geam, au pătruns în vila lui Mănăstirii Tatiana, care se află pe teritoriul XXXXX, de unde au sustras bunuri, și de la locul comiterii infracțiunii s-au ascuns, cauzând, astfel părții vătămate un prejudiciu material în mărime de 1 931 lei.

La data de 20 iulie 2015 spre 21 iulie 2015, Dadu Gheorghe împreună și prin înțelegere prealabilă cu Ciobanu Octavian și minorul XXXXX având scopul sustragerii bunurilor altei persoane, intenționat, au pătruns în gospodăria lui Hismatulina Valentina din XXXXXX, de unde au sustras un iepure de rasă „Chichila” cu vârsta de un an și o iepuroaică de rasă „Chichila” cu vârsta de un an și jumătate în valoare totală de 400 lei, cinci iepurași de rasă „Chichila” cu vârsta de trei luni în valoare totală de 1 000 lei, patru porumbei de rasă „Poștași” în valoare totală de 280 lei, patru porumbei de rasă „Voiajori” în valoare totală de 450 lei, un porumbel de rasă „Turcesc” în valoare de 100 lei, după care de la locul comiterii infracțiunii s-au ascuns, cauzând astfel părții vătămate un prejudiciu material în mărime de 2 230 lei.

Acțiunile inculpaților au fost încadrate în drept de către instanța de fond în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, după semnele calificative - furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșită de mai multe persoane, prin pătrunderea în încăpere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

În perioada de timp cuprinsă între data de 26 iulie 2015 și 02 august 2015, Dadu Gheorghe împreună și prin înțelegere prealabilă cu minorul XXXXX, având scopul sustragerii bunurilor altei persoane, intenționat, au pătruns în gospodăria lui Railean Grigori din XXXXX, de unde au sustras bunuri și de la locul comiterii infracțiunii s-au ascuns, cauzând astfel părții vătămate un prejudiciu material în mărime de 4 800 lei.

Acțiunile inculpaților au fost încadrate în drept de către instanța de fond în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, după semnele calificative - furtul, adică

sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșită de mai multe persoane, prin pătrunderea în încăpere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

În noaptea de 27 iulie 2015, aproximativ la ora 00:40, Dadu Gheorghe împreună și prin înțelegere prealabilă cu minorul XXXXX, acționând cu intenție directă, având scopul violării de domiciliu, au pătruns pe teritoriul gospodăriei Sajina Nadejda, fără consimțământul stăpânei, iar la cererea legală a acesteia, nu a părăsit domiciliul ci s-a apropiat de Sajina Nadejda și a îmbrâncit-o, apoi i-a aplicat o lovitură cu palma peste față.

Continuând acțiunile sale ilegale, la insistența lui Sajina Veronica de a ieși ogradă, Dadu Gheorghe a îmbrâncit-o pe ultima pe scări, apucând-o de maiou, pe care i l-a deteriorat, după care i-a aplicat o lovitură cu piciorul la genunchi. În continuarea acțiunilor sale ilegale, a omorât câinele ce aparținea lui Sajina Nadejda, după care au pătruns în bucătăria de vară a gospodăriei menționate.

Acțiunile inculpaților au fost încadrate în drept de către instanța de fond în baza art. 179 alin. (2) Cod penal - violarea de domiciliu, adică pătrunderea ilegală în domiciliul sau în reședința unei persoane fără consimțământul acesteia precum și cercetările ilegale săvârșite cu aplicarea violenței.

La data de 10 august 2015, aproximativ la ora 01:00, Dadu Gheorghe împreună și prin înțelegere prealabilă cu Ciobanu Octavian, aflându-se la domiciliul lui Josanu Mircea din XXXXX, încălcând grosolan ordinea publică, însoțită de aplicarea violenței asupra persoanelor precum și de acțiuni care, prin conținutul lor se deosebesc printr-o obraznicie deosebită, în prezența mai multor persoane, intenționat i-a aplicat lui Josanu Mircea mai multe lovituri peste diferite părți ale corpului, cauzându-i astfel ultimului vătămări neînsemnate.

Acțiunile inculpaților au fost încadrate în drept de către instanța de fond în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal - huliganismul agravat, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, acțiunile care, prin conținutul lor se deosebesc printr-un cinism și obraznicie deosebită, săvârșite de două persoane.

La data de 17 august 2015, aproximativ la ora 02:30 minute, Dadu Gheorghe, aflându-se pe teritoriul fermei situată în XXXXX, împreună și după o înțelegere prealabilă cu Ciobanu Ion, minorul XXXXX, minorul XXXXX și încă o persoană neidentificată de către organul de urmărire penală, intenționat, având scopul satisfacerii poftelor sexuale în formă normală, fiind în stare de ebrietate alcoolică, aplicând constrângerea fizică și psihică față de Tataru Feodora, manifestată prin aplicarea mai multor lovituri peste diferite regiuni ale corpului pentru a înfrânge rezistența fizică și pentru a face astfel posibil raportul sexual, profitând de

imposibilitatea acesteia de a se apăra din motiv că se afla într-o încăpere de pe teritoriul fermei nominalizate, iar afară erau mai multe persoane de care îi era frică, a întreținut cu cet. Tataru Feodora un raport sexual în formă normală, contrar voinței acesteia.

Acțiunile inculpaților au fost încadrate în drept de către instanța de fond în baza art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal - satisfacerea poftelor sexuale în formă normală, adică săvârșirea raportului sexual în formă normală prin constrângere fizică și psihică a persoanei și profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra, săvârșită de mai multe persoane.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către procuror prin care a solicitat rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care Dadu Gheorghe să fie recunoscut vinovat și condamnat: în baza art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal la 7 ani închisoare; în baza art. 179 alin. (2) Cod penal la 2 ani închisoare; în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal la 3 ani închisoare; în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare.

În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumul parțial, închisoare pe un termen 8 ani, iar potrivit art. 84 alin. (4) Cod penal, prin cumul parțial cu pedeapsa aplicată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2016, de stabilit pedeapsa definitivă de 14 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

De asemenea, procurorul a solicitat casarea în parte a sentinței privind refuzul încasării de la inculpați a cheltuielilor judiciare, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care condamnații să fie obligați să achite cheltuielile judiciare în bugetul de stat, și anume, 2 445 lei pentru expertiza medico-legală.

În motivarea apelului declarat, acuzatorul de stat a invocat blândețea pedepsei aplicată inculpatului Dadu Gheorghe, menționând că inculpatul a comis șase infracțiuni mai puțin grave și una gravă, în cadrul urmăririi penale nu a contribuit la descoperirea infracțiunii, la domiciliu se caracterizează negativ, iar instanța de fond nu a luat în considerație faptul că inculpatul a săvârșit o infracțiune ce atentează la inviolabilitatea și libertatea sexuală a persoanei, ceea ce denotă încă o dată pericolul social al acestei componente de infracțiuni. Mai mult ca atât, nici nu și-a argumentat aplicarea unei pedepse atât de blânde.

Astfel, în opinia acuzatorului de stat prin pedeapsa prea blândă aplicată de către instanța de judecată, nu vor fi realizate scopurile legii penale, de corectare și reeducare a condamnatului, de restabilirea echității sociale, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Totodată, acuzatorul de stat a invocat că instanța de fond a lăsat fără examinare demersul procurorului privind încasarea solidară din contul inculpaților a cheltuielilor judiciare ce au fost suportate la formularea concluziilor în cadrul expertizei medico-legale executate de către Centrul de Medicină Legală Secția de Medico-legală din or. Criuleni și Centrul Național de Expertize Judiciare în sumă de 2445 lei, fiind anexate bonurile corespunzătoare cu calculele efectuate.

Procurorul a menționat că, după primirea rechizitoriului, Dadu Gheorghe nu a contestat cheltuielile judiciare, iar în instanța de fond la acest caz s-a expus apărătorul acestuia, solicitând respingerea încasării cheltuielilor judiciare, dat fiind faptul că aceste cheltuieli au fost suportate de către stat în vederea stabilirii adevărului.

Acuzatorul de stat a considerat că, prin prisma prevederilor art. 229 Cod de procedură penală, instanța de judecată urma să încaseze cheltuielile judiciare în mod solidar din contul, deoarece cheltuielile solicitate nu cad sub incidența art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală.

3.1. Nefiind de acord cu sentința inculpatul Dadu Gheorghe, a declarat apel prin care a solicitat să fie aplicată în privința sa Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 210 din 29 iulie 2016, prin aplicarea art. 79 Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 februarie 2017 au fost respinse ca nefondate apelurile declarate, cu menținerea hotărârii atacate.

4.1. În motivarea deciziei instanța de apel a menționat că, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, corect concluzionând asupra vinovăției inculpaților Dadu Gheorghe în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal - furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșită de mai multe persoane, prin pătrunderea în încăpere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile, art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal - satisfacerea poftelor sexuale în formă normală, adică săvârșirea raportului sexual în formă normală prin constrângere fizică și psihică a persoanei și profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra, săvârșită de mai multe persoane, art. 179 alin. (2) Cod penal - violarea de domiciliu, adică pătrunderea ilegală în domiciliul sau în reședința unei persoane fără consimțământul acesteia precum și cercetările ilegale săvârșite cu aplicarea violenței, art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal - huliganismul agravat, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, acțiunile care, prin conținutul lor se deosebesc printr-un cinism și obrăznicie deosebită, săvârșit de două persoane.

Instanța de apel a respins ca nefondată solicitarea procurorului de a fi aplicată o pedeapsă mai aspră în privința inculpatului, este neîntemeiată, or, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată, fiind reținut că, prima instanță la stabilirea categoriei pedepsei a ținut cont de prevederile art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77-78, 84, 85 Cod penal, de gradul prejudiciabil al infracțiunilor săvârșite, care prin prisma art. 16 Cod penal inculpatul a comis o infracțiune ușoară, două mai puțin grave și una gravă, de persoana celui vinovat, care se caracterizează negativ la locul de trai (f. d. 58, vol. I), nu se află la evidenta medicului psihiatru și narcolog, precum și faptul că anterior a fost judecat și în prezent execută pedeapsa stabilită prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2016 în baza art. 27, 145 alin. (1) Cod penal (f. d. 59, vol. I), stabilindu-i pedeapsa definitivă prin aplicarea art. 84 și 85 Cod penal.

Instanța de apel a respins argumentul acuzatorului de stat, precum că în cadrul urmăririi penale inculpatul nu a contribuit cu nimic al descoperirea infracțiunilor, or, potrivit normelor de procedură penală, contribuirea la stabilirea adevărului constituie o circumstanță atenuantă pentru inculpat, însă lipsa acestei contribuiri nu influențează la individualizarea pedepsei stabilite inculpatului.

Totodată, instanța de apel a subliniat că, pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum, și de alte persoane. Or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

Solicitarea procurorului privind dispunerea încasării din contul inculpaților în beneficiul statului cheltuielile judiciare privind efectuarea expertizei medico-legală în sumă de 2 445 lei, instanța de apel, notificând prevederile art. 143, 227, 228, 229 Cod de procedură penală, precum și art. 34 alin. (3) Legea cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale nr. 1086-XIV din 23 iunie 2000, a conchis că este nefondată, și în acest sens a reținut că, prin ordonanța din 17 august 2015 (f. d. 44, vol. II) și ordonanța din 09 septembrie 2015 (f. d. 96, vol. II) organul de urmărire penală a dispus efectuarea expertizelor în conformitate cu art. 143 Cod de procedură penală.

La caz, expertiza medico-legală nr. 290 (f. d. 50-51) și 284 D (f. d. 97-98) a fost ordonată de către organul de urmărire penală în vederea constatării gradului vătămarilor corporale depistate la Tataru Feodora în urma săvârșirii infracțiunii de viol,

constituind o măsură procesuală ce ține de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

Astfel, cheltuielile judiciare solicitate de către acuzatorul de stat în sumă de 2 445 lei, care au fost necesare pentru efectuarea expertizei menționate supra, nu se includ în categoria cheltuielilor judiciare prevăzute de art. 228 alin. (1) Cod de procedură penală, și nu urmează a fi suportate de condamnat, deci, prima instanță a dispus corect că efectuarea expertizei în speța dată a fost obligatorie și se face din contul statului.

Cu referire la apelul declarat de inculpatul Dadu Gheorghe, prin care a solicitat aplicarea Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței RM, nr. 210 din 29 iulie 2016, instanța de apel a notificat prevederile art. 107 Cod penal, art. 1, 2 și 10 alin. (1) lit. d) și j) al Legii privind amnistia, în raport cu infracțiunile comise de inculpat în speța dată, și a constatat că, instituția amnistiei nu este aplicabilă față de inculpatul Dadu Gheorghe.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către inculpat prin care solicită casarea acestei, rejudecarea cauzei prin care să-i fie exclus art. 179 Cod penal din învinuire, or, ultimul pentru aceste acțiuni încadrate în prevederile art. 179 Cod penal a fost pedepsit contravențional.

În acest sens, inculpatul susține că nimeni nu poate fi condamnat pentru aceleași fapte de 2 sau mai multe ori.

Recurentul susține că, s-a adresat pe la diferite instituții de drept ale statului, însă nimeni nu l-a ajutat, consideră atât decizia cât și sentința ilegală cu încălcări grave ale legislației.

6. Verificând argumentele invocate de recurent în raport cu materialele cauzei și ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea recursului ordinar, reieșind din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, doar în cauzele stipulate în acest articol.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat de către inculpatul Gruia Mogorici, împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că, recursul este declarat peste termen.

Potrivit art. 421 Cod de procedură penală, coraportat la art. 401 alin. (2) Cod de procedură penală, inculpatul este în drept să declare recurs ordinar în numele său atât în latura penală, cât și în cea civilă.

Termenul de declarare a recursului ordinar împotriva hotărârilor instanței de apel, potrivit prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, este de 30 zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit art. 230 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Potrivit materialelor cauzei, dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 13 februarie 2017, în prezența inculpatului și al avocatului acestuia Șchiopu Arcadie, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din 13 februarie 2017, aceștia fiind înștiințați despre data pronunțării deciziei motivate (f.d. 12-13, vol. VIII).

Mai mult, din materialele dosarului rezultă că, decizia motivată a fost pronunțată la 28 martie 2017, inculpatul și avocatul acestuia fiind prezenți la ședință (f.d. 14, vol. VIII), decizia a fost publicată pe pagina web a Curții de Apel Chișinău în aceeași zi.

În recipisa anexată la materialele cauzei se confirmă faptul că, la 28 martie 2017 avocatul Șchiopu Arcadie care reprezenta interesele inculpatului, a primit o copie motivată a deciziei (f.d. 58, vol. VIII).

Astfel, inculpatul a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel la 04 iunie 2019 (f.d. 124, vol. VIII, plicul de expediere), astfel, reieșind din prevederile art. 422 Cod de procedură penală, Colegiul penal constată că, termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar s-a epuizat la 28 mai 2017, inclusiv. Astfel, termenul de atac cu recurs ordinar a deciziei instanței de apel, nu a fost respectat de către recurent, el fiind declarat peste termenul de 30 zile.

Mai mult, recurentul nu aduce careva argumente întemeiate în justificarea motivelor declarării recursului ordinar peste mai bine de 2 ani.

Totodată, Colegiul penal reține, că termenul de declararea al recursului ordinar este absolut și are un caracter imperativ, iar depășirea lui atrage la decăderea din dreptul de a exercita această cale de atac.

De asemenea, Colegiul penal ține să sublinieze în această situație jurisprudența Curții de la Strasbourg, cauza Vieru v. Republica Moldova, nr. 25763/10 din 18.06.2019, prin care a reiterat că, securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului „*res judicata*”, care indică caracterul irevocabil al hotărârilor judecătorești.

Referitor la argumentele recurentului, expuse în pct. 5 din prezenta decizie, instanța de recurs nu se va expune asupra lor, odată ce recursul este declarat peste termenul stabilit de art. 422 Cod de procedură penală.

În astfel de circumstanțe, raportând speța dată la prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal conchide că, termenul de 30 zile pentru

depunerea recursului ordinar, este depășit, prin urmare, recursul ordinar este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

inadmisibilitatea recursului ordinar, declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 februarie 2017, în propria cauză penală de către inculpatul *Dadu XXXXX*, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **18 decembrie 2019**.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan